

Nu er det jo sådan, at Den Grønlandske Selvstyrekommission er i gang med at færdiggøre sit arbejde, og det er hensigten, at Det Grønlandske Landsstyre efterfølgende optager forhandlinger med den danske regering om en nyordning af forholdet mellem Grønland og Danmark.

Elementerne i nyordningen vil efter al sandsynlighed bl.a. omfatte krav om anerkendelse som folk, ejendomsretten til jorden og undergrunden, udenrigs- og sikkerhedspolitisk kompetence og økonomisk samarbejde. Kommissionen har i sin principbetænkning anbefalet, at der optages forhandlinger om en selvstyrelov til erstatning for den nuværende hjemmestyrelov.

Jeg er ikke nødvendigvis enig i alle kommissionens anbefalinger, men jeg bliver nødt til at spørge, om statsministeren allerede har en facitliste på Selvstyrekommissionens arbejde, og om regeringen med sit kommende initiativ søger at komme selvstyreforhandlingerne i forkøbet.

Hvis man på den anden side et øjeblik skæver til nyordninger i udlandet, forstår man, at udspillet egentlig er et relativt forsigtigt skridt. Eksempelvis rækker Hongkongmodellen langt videre end det foreslåede. Hongkong kan indgå og videreudvikle relationer, herunder indgå bindende internationale aftaler og traktater med fremmede stater og regioner og relevante internationale organisationer på relevante områder. Det sker, uden at Hongkong træder Kina over tærne, og det er jo immervæk en overvejelse værd på disse langt højere liberale breddegrader.

Kl. 19.25

Jeg vil alligevel tillade mig at tage de positive toner fra statsministeren til indtægt for, at der er blevet lagt mærke til den nordatlantiske gruppes virke her på Christiansborg. Samtidig er talen dog rensset for eventuelle visioner om det samlede riges fremtid. Hvor er de langsigtede mål og ambitioner om det såkaldte rigsfællesskab i det nye årtusind? Vil man som hidtil overlade til de nordatlantiske besiddelser at diskutere, hvordan det samlede dronningeriges fremtid ser ud? Vi fører stadig en monolog; monologen må have en ende, vi vil have dialog, vi vil have modspil, vi vil have medspil.

Statsministeren lufter også en idé om, at der skal nedsættes et fællesudvalg, som skal komme med forslag til, hvordan vi kan styrke og udvikle det grønlandske erhvervsliv, og at resultatet af dette arbejde skal indgå i forhandlingerne om de fremtidige bloktilskud.

Jeg er selvfølgelig helt enig i, at alle muligheder skal undersøges og bruges for at styrke den grønlandske økonomi og erhvervslivet. Det er en helt fundamental opgave i processen mod grønlandsk selvstændighed. Men når statsministeren vil inddrage sådan et arbejde i bloktilskudsforhandlingerne, er det så et udtryk for nye betingelser for statens bloktilskud? Er det et udtryk for, at man vil fravige princippet om, at forvaltningen af bloktilskuddet sker i Nuuk og ikke i København? Er det et udtryk for, at regeringen vil til at bestemme, hvad bloktilskuddet skal bruges til, og hvordan det skal bruges? Hvis det er tilfældet, kan jeg godt forstå landsstyreformandens noget tilbageholdende reaktion på statsministerens idé.

Statsministerens åbningstale var i øvrigt meget detaljeret, velovervejet og velformuleret, som det passer sig for en dansk statsminister, og jeg vil her komme ind på nogle områder, som statsministeren ikke nævnte i sin tale.

Spørgsmålet om det amerikanske missilskjoldprojekt er stadig højaktuelt. Statsministeren siger, at vi skal forholde os til den fremtidige missiltrussel og behovet for et missilforsvar.

Sommeren over har amerikanske embedsmænd været på charmeoffensiv i Europa. Den amerikanske og den europæiske våbenindustri har indgået en aftale om, at de i fællesskab skal udvikle missilskjoldsteknologien.

Endelig en anden sag, som statsministeren heller ikke kom ind på. Der var pludselig en politisk løsning af Dundassagen i sigte. Og så er der jo i øvrigt også den verserende retssag rejst af foreningen af tvangsforflyttede fra Dundas, en sag mod den danske stat, og en retssag, som kommer til doms her i løbet af næste år.

Man skal ikke være særlig paranoid for at kunne se en sammenhæng i det tilsyneladende sammenfald mellem ovennævnte begivenheder og initiativer. Så jeg må spørge statsministeren: Er der banet vej for, at Thuleradaren benyttes i missilskjoldprojektet? Er det sådan, at regeringen allerede har indgået en aftale med amerikanerne? Og er det sådan, at regeringen prøver at trække luft ud af den kommende retssag ved at give en lille del af forsvarsområdet tilbage til Grønland? Jeg synes, vi har krav på klare svar på disse spørgsmål.

Statsministeren undlader også at nævne en endog meget glædelig begivenhed, der fandt sted i løbet af sommeren. Takket være bl.a. den fælles dansk-grønlandske indsats i FN er det nu lykkedes at få etableret det permanente forum